

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Vrchotovy Janovice, okres Benešov

257 53 Vrchotovy Janovice 95

Identifikátor školy: 600 041 948

Termín konání orientační inspekce: 10., 11. a 14. duben 2003

Čj.:	022 047/03-5067
Signatura:	ob1cw111

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Vrchotovy Janovice, okres Benešov sdružuje základní školu, mateřskou školu, školní družinu, školní klub a školní jídelnu. Od 1. ledna 2003 pracuje jako příspěvková organizace s právní subjektivitou. Jejím zřizovatelem je obec Vrchotovy Janovice (adresa: 257 53 Vrchotovy Janovice 2). Na odloučeném pracovišti (adresa: 257 53 Vrchotovy Janovice 2) sídlí mateřská škola.

Základní škola je úplná škola s prvním až devátým ročníkem (kapacita 200 žáků). Ve školním roce 2002/2003 má osm tříd a 107 žáků. Žáci osmého a devátého ročníku jsou spojeni v jedné třídě. MŠMT udělilo základní škole dne 5. března 2002 výjimku z počtu žáků pro školní rok 2002/2003. Školní družina (kapacita 25 žáků) má jedno oddělení, v němž je zapsáno 28 žáků.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika a hudební výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- personálních podmínek výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika a hudební výchova vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika a hudební výchova,
- průběhu výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM A HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Český jazyk v prvním až pátém ročníku vyučuje pět učitelek, z nichž čtyři nemají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Personální podmínky pro výuku českého jazyka na druhém stupni jsou vynikající, neboť předmět zabezpečuje zkušená učitelka s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Anglický jazyk vyučují dvě učitelky, kterým chybí předepsaná pedagogická i odborná způsobilost. Personální zajištění matematiky je pouze vyhovující. Matematiku v prvním až devátém ročníku vyučuje šest učitelek, z nichž dvě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuku hudební výchovy zajišťují čtyři učitelky, z nichž pouze jedna má odbornou a pedagogickou způsobilost. Vychovatelka školní družiny splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Ředitelka při sestavování skladby úvazků vyučujících a vychovatelky školní družiny přihlíží hlavně k jejich odbornému zaměření, zkušenostem a k potřebám školy. Jako méně vhodné se jeví přidělení hudební výchovy v osmém a devátém ročníku nekvalifikované učitelce s krátkou pedagogickou praxí. Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada. Při jednáních se řeší otázky vzdělávání a chování žáků, různé organizační záležitosti aj. Na prvním stupni pracuje metodické sdružení a na druhém stupni předmětové komise. V jednání těchto orgánů převažují organizační záležitosti (volba učebnic a pomůcek, organizace soutěží, koordinace časových

tematických plánů učiva). Příležitostně se objevují analýza prověrek, metodická doporučení, rady pro práci se žáky s SPU (při hodinách anglického jazyka), popř. přenos informací ze vzdělávacích akcí. Pozitivem je rozšířená praxe vzájemných hospitací. Chybí systematické využití poznatků z kontrolní činnosti. Hudební výchově v podstatě schází soustavná metodická pomoc. Ředitelka každoročně předkládá obci návrh rozpočtu k zabezpečení provozu, v němž stanoví potřebné priority. Po schválení je provoz finančně vždy dostatečně zajištěn. Vedle ředitelky se na zajištění provozu podílí školnice, vedoucí učitelka mateřské školy a hospodářka školní jídelny. Zpracování účetnictví a mzdové agendy jsou zajištěny smluvně. Denní provoz základní školy a školní družiny probíhá podle stanovených rozvrhů hodin. Řádně jsou organizovány dozory nad žáky v prostorách školy i ve školní jídelně. Kontrola provozu je prováděna prakticky denně s patřičnou účinností. V základní škole kontroluje provoz zejména ředitelka, provoz dalších součástí kontrolují i pověřeni vedoucí, následně potom ředitelka.

Nekvalifikovaní vyučující (s krátkou praxí) mají ústní formou určené uvádějící učitelky. Jejich činnost je kontrolována ředitelkou spíše nahodile. Dle možností školy se zúčastňují dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, nové poznatky získávají též studiem odborných knih a časopisů a výměnou zkušeností z výchovně-vzdělávací činnosti. V případě aktuální potřeby jim poskytuje metodickou radu uvádějící učitelka, popř. ředitelka. Dvěma učitelkám umožňuje škola dálkově studovat na pedagogické fakultě.

Kontrola třídní dokumentace i dokumentace školní družiny probíhá pravidelně podle stanoveného plánu. Žákovské knížky jsou kontrolovány dvakrát ročně, třídní knihy týdně, třídní výkazy a katalogové listy žáků třikrát za školní rok. V některých případech unikají účinné kontrole nekonkrétní zápisy učiva v třídních knihách.

Hospitační činnost má přiměřenou frekvenci, výstupy jsou individuálně projednávány, obecné závěry se objevují v jednání pedagogické rady. Ředitelka získává hospitační činností reálný přehled o kvalitě práce jednotlivých vyučujících a nabízí podněty pro ovlivnění výběru metod a forem práce v hodinách. Účinnost těchto snah však v konkrétních případech závisí na přístupu a profesních předpokladech pedagogů.

Organizační uspořádání školy je funkční. Statutárním orgánem organizace je ředitelka. V době její nepřítomnosti ji zastupuje výchovná poradkyně. Rozložení pracovních rolí je jasně vymezeno. Povinnosti všech zaměstnanců jsou písemně stanoveny. Pracovníci se řídí funkčními vnitřními směrnici, které jasně stanovují pravidla chodu školy jako organizace.

Organizaci výchovně-vzdělávací činnosti upravuje dokument *Řád školy*, který je velmi dobře zpracován, zahrnuje mj. práva a povinnosti žáků, pracovníků školy i rodičů. Podle rozvrhu hodin začíná první vyučovací hodina v 7:45 hodin. Délka přestávek, počet hodin v jednom dni a v jednom sledu je v souladu s ustanoveními vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Provoz školní družiny probíhá ráno od 6:30 do 7:30 hodin a odpoledne od 11:30 do 15:15 hodin. Zásady provozu a činnosti školní družiny jsou zakotveny ve *Vnitřním řádu družiny*, který jednoznačně nestanovuje práva a povinnosti žáků, některá ustanovení jsou totožná nebo obsahově zastaralá.

Informační systém ve škole i ve školní družině má běžnou úroveň. Vnitřní přenos informací se opírá o každodenní osobní jednání ředitelky s pracovníky školy. Úkoly důležité pro chod organizace nebo zprávy dlouhodobějšího charakteru jsou zveřejňovány na nástěnce ve sborovně, operativně jsou využívány oběžníky. Zásadní informace jsou sdělovány na jednání pedagogické rady nebo v pracovních poradách. Každodenním kontaktem vychovatelky školní družiny s vyučujícími je zajištěna zpětná vazba. Učitelé, žáci i rodiče získávají též informace na nástěnkách v prostorách školy. Zákonní zástupci žáků jsou o průběhu vzdělávání a chování svých dětí informováni prostřednictvím školních deníčků a žakovských knížek. Pro rodiče jsou organizovány plenární schůze SRPDŠ, třídní schůzky a konzultační hodiny; rodiče si mohou

kdykoli domluvit konzultace s jednotlivými vyučujícími. Rodiče žáků školní družiny získávají informace prostřednictvím školy. V dotaznících vyjádřilo 84 % rodičů spokojenost se spoluprací s vychovatelkou školní družiny.

Žákovský poradní orgán, v němž by žáci měli možnost učit se prvkům demokracie v praxi, nebyl dosud ustanoven. Podle potřeby ředitelka svolává shromáždění žáků všech ročníků, kde předává aktuální informace. Se svými problémy se žáci mohou obracet na vyučující prostřednictvím schránky důvěry. Rada školy není ustanovena. Ve škole je SRPDS, které mimo jiné finančně přispívá na různé školní akce či pomáhá při jejich zajišťování. Zřizovatel vychází škole vstříc, vzájemné vztahy jsou na dobré úrovni. Prezentace školy i školní družiny na veřejnosti je velmi dobrá, zprávy o jejich činnosti jsou pravidelně uváděny v místním tisku, děti se zúčastňují výletů, exkurzí, kulturních a sportovních akcí. V rámci vnějšího informačního systému využívají učitelé i žáci elektronickou poštu. Zdrojem informací o činnosti školy je přehledně zpracovaná výroční zpráva, školní videotéka či kronika.

Personální podmínky v základní škole jsou hodnoceny stupněm průměrný. Personální podmínky ve školní družině jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM, HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Základní škola sídlí v dobře udržované dvoupatrové budově, která vzhledem k počtu žáků poskytuje velmi dobré zázemí pro hlavní činnost i pro stravování. K budově náleží menší travnatá plocha a pozemek pro pěstitelské práce. Chodby a schodiště jsou prostorné, čistě udržované a esteticky vyzdobené. V suterénu přístavby je místnost pro školní družinu, školní dílna a technické zázemí s kotelnou. Pro výuku sledovaných předmětů nejsou ve škole zřízeny odborné pracovny. Výuka na prvním stupni probíhala v pěkně upravených, prostorných kmenových třídách, s výzdobu aktualizující učivo českého jazyka i matematiky. Učebny na druhém stupni mají méně podnětnou výzdobu, většinou chybí výstavky zobrazení reálií anglofonních zemí. Ve třídách převažuje starší žákovský nábytek, především v učebnách prvního stupně byla k dispozici základní didaktická technika, ve dvou z nich byl starší PC.

Školní družina má vlastní klubovnu, která vznikla úpravou třídy, její prostředí je esteticky podnětné, na výzdobě se podílejí především žáci. Je vybavena potřebným nábytkem, kobercem a audiovizuální technikou. Stoly a židličky svou velikostí neodpovídají antropometrickým požadavkům dětí mladšího školního věku. Jejich uspořádání umožňuje práci žáků v menších skupinkách. Využití klubovny, zejména pro pohybové aktivity je omezené, pro realizaci dalších činností postačuje. Umístění školy nabízí možnost vycházek do nejbližšího okolí a využívání hřiště. Pitná voda je dětem k dispozici přímo v klubovně.

Škola má standardně zařízenou knihovnu, její fond je průběžně doplňován především knihami pro společnou četbu a encyklopedickými publikacemi. Je využívána žáky i vyučujícími.

Ve škole je počítačová učebna, která je vybavena počítači (šest žakovských PC) v rámci akce Internet do škol. Výukové počítačové programy nebyly při sledované výuce využívány.

Pro výuku českého jazyka, anglického jazyka a matematiky mají žáci učebnice, popř. písanky a pracovní sešity. Při hudební výchově používají zpěvníky, kopírované texty a notové sešity. Materiální zázemí českého jazyka tvoří hlavně nástěnné tabule s mluvnickým učivem, různé textové materiály, obrazy s písmeny, slabiky, magnetofonové nahrávky, videokazety aj. Ve škole je přiměřené množství jazykových příruček. Vybavení pomůckami pro výuku anglického jazyka představují hlavně zvukové kazety, několik nástěnných přehledů gramatiky a

učební texty. Materiálně-technické vybavení matematiky tvořily převážně starší pomůcky, tabulky a kalkulátory. Mnoho využívaných materiálů si vyrábějí učitelky samy. Omezené je také pomůckové vybavení pro hudební výchovu. Škole citelně chybí funkční klavír, nahrazován je elektronickým klávesovým nástrojem. Orffovské nástroje, obrazový materiál a další pomůcky pocházejí převážně ze starších centrálních dodávek a vyžadují postupnou obnovu. K dispozici jsou nahrávky skladeb na různých nosičích a kytara.

Ve školní družině je poměrně široký sortiment starších her, stavebnic a hraček. Nové pomůcky jsou pořízovány v omezeném množství. Chybí zejména moderní stolní hry pro chlapce a odpočinkové kouty (stany, skrývačky), matrace a podušky (variabilně sestavitelné). Pro svou činnost má dostatek drobného spotřebního materiálu, děti mohou čerpat inspiraci z dětských časopisů a knih.

Ve škole jsou k dispozici přenosné radiomagnetofony, magnetofony, vyučující mohou používat také např. video, CD přehrávač, zpětný projektor. Vybavení didaktickou technikou pro výuku českého jazyka, anglického jazyka, matematiky a hudební výchovy je na průměrné úrovni. Audiovizuální techniku má i školní družina.

Při hospitační činnosti je pamatováno na kontrolu využívání školních pomůcek, didaktické techniky a dalších materiálních zdrojů. Téma se objevuje v rozbořech hospitovaných hodin, při jednání pedagogické rady i na některých schůzkách metodických orgánů. Nákup materiálních prostředků je plánován na základě možností školy.

Materiálně-technické podmínky výuky jsou celkově hodnoceny stupněm průměrný. Materiálně-technické podmínky školní družiny jsou celkově hodnoceny stupněm průměrný.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VYBRANÝCH PŘEDMĚTECH

Realizace vzdělávacích programů Obecná škola a Základní škola

Na prvním stupni probíhá výuka podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20, na druhém stupni se vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Učební plány pro jednotlivé ročníky jsou dodržovány. Jako cizí jazyk se ve čtvrtém až osmém ročníku vyučuje anglický jazyk a v devátém ročníku německý jazyk. Škola žákům nabízí poměrně kusý výběr volitelných předmětů - technické kreslení v sedmém a osmém ročníku, přírodovědné praktikum v osmém a devátém ročníku, hospodářské výpočty a informatiku v devátém ročníku. Žáci nemají možnost výběru volitelných předmětů dle svého zájmu, malá nabídka těchto předmětů vychází z možností školy. Žáci se zapojují do práce v zájmových útvarech (např. kroužek zdravotnický, odbíjené, sportovní, angličtiny, pěvecký aj.).

Výuka je v souladu s učebními plány vzdělávacích programů Obecná škola a Základní škola.

Záznamy v třídních výkazech a katalogových listech jsou pečlivě prováděny. V třídních knihách se objevují nekonkrétní zápisy probíraného učiva (např. „Opakování“, „Opakování známých písní“, „Poslech“, „Opis textu, krasopis“, apod.).

Vedená povinná dokumentace průkazně nezachycuje průběh vzdělávání.

Dodržování učebního plánu garantuje osobně ředitelka školy. Pro každý školní rok schvaluje rozvrh hodin všech tříd prvního stupně, sama sestavuje rozvrh hodin pro druhý stupeň. V rámci metodických orgánů sestavují vyučující časové tematické plány učiva. Soulad těchto plánů s osnovami kontroluje ředitelka namátkově. Další kontrola plnění osnov probíhá při hospitační činnosti, při kontrole třídní dokumentace a při jednání pedagogické rady.

Způsob kontroly učebních plánů a učebních osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk

Bylo hospitováno v devíti hodinách. Chybějící kvalifikace v jednom případě snížila dílčím způsobem kvalitu vzdělávacího procesu.

Úvodní motivace proběhla ve všech hodinách, měla rozmanitou formu (např. píseň, společný zpěv za doprovodu kytary, hádanka, řízený rozhovor či seznámení s probíraným tématem). Menší pozornost byla věnována cílené průběžné motivaci; na velmi kvalitní úrovni byla motivace během vyučovacího procesu v prvním ročníku a na druhém stupni. Výukou prolínaly mezipředmětové vztahy, ojediněle byly začleněny regionální prvky nebo aktualizace učiva. Vyučující využívaly při hodnocení žáků slovní pochvalu, v menší míře známky, nezapomínaly na ocenění snahy i za dílčí pokrok v učení. Frekvence průběžné klasifikace ve školních deníčkách a žákovských knížkách je přiměřená, převládají známky z mluvnického učiva, rezervy jsou v hodnocení výkonů žáků na prvním stupni z dalších složek předmětu (např. ze slohového výcviku). Závěrečné zhodnocení zůstávalo občas opomíjeno, anebo probíhalo o přestávce.

Předložené časové tematické plány učiva se opírají hlavně o obsah používaných učebnic, většinou mají formální charakter. Bezprostřední příprava byla zodpovědná, v plánování výuky chybělo především zaměření na využívání didaktické techniky a diferencovaných úkolů.

Hodiny v prvním ročníku byly dynamické, účelně se střídaly rozmanité činnosti, svým obsahem byly pro žáky zajímavé a podnětné. Žáci se aktivně a s radostí zapojovali do vyučovacího procesu. Pozitivně bylo hodnoceno uplatnění dramatizace při literární výchově ve čtvrtém ročníku. Výuka na druhém stupni byla založena na řešení problémových úkolů a skupinových činnostech, zařazen byl také diferencovaný úkol, žáci se velmi dobře orientovali v učebnici a různých publikacích. Probírané učivo v dalších hodinách bylo prezentováno prostřednictvím společných frontálních i samostatných prací, v menší míře byly řešeny úkoly ve skupinách, nejpoužívanější metodou byl řízený rozhovor. Málo podnětné byly hodiny, které vycházely z jednotvárných frontálních činností. Ve sledované výuce nebyly téměř zadávány práce s chybou. Vyučující důsledně uplatňovaly zpětnou vazbu a dbaly na názornost. Pozitivně byl oceňován individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení. Ve většině hospitovaných hodin žáci prokázali, že umějí velmi dobře aplikovat získané vědomosti; měli možnost pracovat dle svého osobního tempa.

V oblasti dodržování psychohygienických zásad byly zaznamenány dílčí nedostatky – členění hodiny, zasahování výuky do přestávky, opomíjení relaxačních aktivit.

V průběhu vyučování se vhodně uplatnily hlavně obrázky, učebnice, písanky, pracovní listy a sešity, různé kartičky, připravené úkoly a záznamy na tabuli, knižní publikace a rozličný textový materiál. K zefektivnění vyučovacího procesu nebyla využita didaktická technika.

V hodinách panovala nestresová pracovní atmosféra. Vztahy mezi vyučujícími a žáky byly založeny na vzájemné důvěře. Vyjadřování učitelek bylo srozumitelné, přiměřené věku a schopnostem žáků, v menší míře se v jejich mluvním projevu objevovaly nespisovné prvky. Při literární výchově a slohovém výcviku byli žáci vedeni k rozvoji komunikativních dovedností, měli možnost uplatnit své názory a obhajovat je. Při skupinových činnostech žáci dokázali velmi dobře spolupracovat a byli k sobě tolerantní.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk

Hospitováno bylo u obou vyučujících, celkem v pěti hodinách. Chybějící odbornost učitelek v podstatě neměla negativní vliv na jazykovou úroveň pozorované výuky, absence pedagogické

způsobilosti částečně omezila výběr různých forem a metod práce. Učivo je plánováno a probíráno podle osnov předmětu a s přihlédnutím k obsahu používaných učebních textů. Na všechny zhlédnuté hodiny byly učitelky řádně připraveny.

K práci v hodinách byli žáci vesměs účinně motivováni. Systematicky aktivizovala děti učitelka ve čtvrtém ročníku, i starší žáci však většinou projevovali o učení zájem a s chutí se zapojovali do připravených činností. Při řešení úkolů jim byla poskytována zpětná vazba. Kromě průběžného povzbuzování a pochval využívaly učitelky drobné hry, písničky, aktualizaci učiva. Písemnosti žáků jsou opravovány, sešity některých starších žáků vyžadují ze strany vyučující důraznější péči. V žákovských knížkách mají žáci dostatek známek, převládá ale klasifikace znalostí slovní zásoby či písemných forem zkoušení nad hodnocením živé komunikace v jazyce. O nedostacích v motivaci svědčí pololetní klasifikace žáka čtvrté třídy čtyřkou (přestože v tomto období má škola hlavně vzbudit u dětí o studium jazyka zájem) a demotivující klasifikace žáka šestého ročníku s diagnostikovanými poruchami učení.

Organizace hospitovaných hodin byla založena hlavně na aktivních činnostech žáků. Učivo bylo zřetelně strukturované. Gramatické jevy procvičovali žáci v dostatečné míře ve škole, slovní zásobu rovněž, i když zčásti je její memorování ponecháno domácí přípravě. Žáci měli také možnost poslechu projevů roditelů mluvčích. Největším pozitivem všech hodin bylo setrvávání ve studovaném jazyce bez zbytečných překladů a snaha o rozvoj myšlení dětí přímo v angličtině.

Kromě učebnic a pracovních sešitů využívaly učitelky drobné improvizované pomůcky, kopírované texty, kartičky apod. Samozřejmostí byla ilustrace textů pomocí zvukových magnetofonových nahrávek, v některých hodinách i použití zpětného projektoru. Základní hygienické zásady byly dodržovány. Únavě žáků předcházely učitelky střídáním pestrých činností, zařazením her, písni a u mladších žáků i relaxačních chvil.

Ve všech hodinách panovala atmosféra vzájemné důvěry. Relativní volnosti žáci nezneužívali, negativní projevy chování se nevyskytly. Učitelky jim poskytovaly dostatek prostoru pro komunikaci ve studovaném jazyce a naslouchaly jejich podnětům.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

Výuka byla sledována v šesti hodinách. Na výuku matematiky jsou žáci druhého a třetího ročníku spojeni. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost se negativně odrážela zejména ve schopnosti učitelek odhadnout reakci žáků na připravené činnosti.

Vyučující zpracovávají časové tematické plány, které v základních tématech korespondují s osnovami. Mnohé jsou spíše formální, nepředstavují pro učitelky funkční pomůcku. Bezprostřední přípravě na výuku věnovaly učitelky značnou pozornost. Často vycházely z písemných příprav, zařazovaly názorné materiály, pomůcky a didaktickou techniku.

Matematika je převážně vyučována v prvních dvou hodinách. Malý počet žáků umožňuje vyšší frekvenci vyvolávání a časté zařazování činností mimo lavice. Učebny byly prostorné, osvětlení a teplota odpovídaly psychohygienickým požadavkům.

Ve sledovaných hodinách byly struktura a stanovené výukové cíle voleny přiměřeně k věku a možnostem žáků. Zveřejnění cílů hodin bylo většinou formální. Formy a metody práce se odlišovaly podle stylu práce učitelek. Při prezentaci nové látky byl využíván řízený rozhovor s dominantní rolí učitelky nebo skupinová práce menších kolektivů se zadáním problémových úloh. Při skupinové práci žáci využívali připravené pomůcky, sešity a magnetické tabule. Výsledek práce nebyl vždy efektivní, protože připravené činnosti někdy nekorespondovaly s předpokládanými znalostmi žáků.

Opakování i procvičování bylo často založeno na frontálních způsobech práce, řešení a zadávání problémových úloh a jejich diferenciaci se uplatnila ojediněle. Ve střední části většiny hodin, kdy probíhalo utvrzování učiva, byla patrná velmi dobrá organizace práce a promyšlený výběr činností. Zvolené kooperační techniky umožňovaly zapojit maximální počet žáků do činností i uplatnění méně úspěšných žáků. Cílevědomě byl pěstován smysl pro týmovou práci. Střídáním činností byla udržována pozornost a předcházelo se tak projevům únavy. Často se pracovalo s učebnicemi, pozornost byla věnována i přípravě domácích úkolů. Učivo bylo prezentováno věcně správně. Slabými místy (v prvních dnech inspekce) byly závěry hodin. Nezbyval prostor pro zhodnocení práce žáků nebo na jejich stanovisko k výuce. Pozitivem bylo využívání zpětného projektoru, kalkulátorů a fólií.

Rozdíly v organizaci práce se promítaly i do motivace žáků. Vstupní motivace byla opomíjena, např. praktické aspekty probíraného učiva. Žáci byli motivováni snahou o získání dobré známky nebo zapojením do herních činností, málo se už využívalo mezipředmětových vztahů. Vědomosti a dovednosti žáků byly ve všech hodinách průběžně ověřovány. Hodnocení výkonů žáků bylo objektivní, méně bylo využíváno slovní hodnocení.

Velmi pěkný přístup učitelů k žákům vyústil v příjemné pracovní klima. Vzájemné vztahy byly založeny na oboustranně akceptovaných pravidlech jednání. Úroveň komunikace vyučujících byla velmi dobrá, většinou však jednosměrná. Nedostatky se objevovaly při udělování pokynů, zejména při přesunech žáků ve třídě. Vyučující často nutily žáky k rychlejšímu tempu častým kladením uzavřených otázek, žáci pak odpovídali jednoslovně.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice jsou hodnoceny stupněm průměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova

Ve všech třídách se vyučuje po jedné hodině hudební výchovy týdně, na prvním stupni prolínají hudební činnosti v potřebné míře hodinami dalších předmětů. Hospitováno bylo u tří vyučujících ve třech hodinách hudební výchovy, zhlédnuta byla rovněž činnost v zájmovém útvaru. Chybějící kvalifikace u jednotlivých vyučujících různou měrou omezovala možnost volby metodických postupů a organizace hodin.

Rovněž motivace žáků k práci měla v jednotlivých hodinách rozdílnou úroveň. Účinně působilo střídání zajímavých činností v hodině zhlédnuté ve čtvrtém ročníku, zejména při zpěvních činnostech byli velmi dobře aktivizováni žáci šestého a sedmého ročníku, při hodině v osmém a devátém ročníku byli žáci spíše pasivní. Dychtivě se do zpěvních činností zapojovali žáci v zájmovém útvaru. Klasifikace má nižší frekvenci, ale je vesměs pozitivní. V některých případech je však předmětem klasifikace i teoretické učivo ověřované písemnými formami zkoušení. Notové sešity některých žáků nemají patřičnou grafickou úroveň.

Organizace hodin byla ovlivněna kompetencemi a možnostmi vyučujících. Ve všech případech však byla patrná snaha o činnostní pojetí výuky. Pestřejší a metodicky promyšlenou stavbu měla hodina ve čtvrté třídě, kde učitelka pamatovala na rozezpívání a kde se kromě zpěvních a poslechových činností uplatnily i činnosti rytmické a rytmicky pohybové. Zde také bylo teoretické učivo zařazeno vhodně, jako podpora prováděných činností. Klasickou stavbu měla hodina v šestém a sedmém ročníku, jejímž těžištěm byl (po poslechové a teoretické části) jednohlasý zpěv řady známých písní za doprovodu kytary. Naopak zcela bez zpěvu byla organizována poslechová a historizující hodina v šestém a devátém ročníku, kde dostali žáci možnost alespoň výtvarného vyjádření estetického prožitku. Zpěv v zájmovém útvaru byl veden rovněž unisono. Převažující metodou nácvičku zpěvu v hodinách je sluchová nápodoba. Jedna vyučující doprovázela zpěv hrou na elektronické klávesy, druhá hrála na akustickou kytaru. Používány byly obrazy a magnetofony s nahrávkami, ve čtvrté třídě i omezený výběr ze

sady rytmických orffovských nástrojů, v osmé třídě zpětný projektor. Z psychohygienického hlediska byly hospitované hodiny a činnosti bez problémů.

Atmosféra byla převážně pozitivní až radostná, v osmé třídě spíše jen zdvořilá. S ohledem na rozdílnou organizaci hodin byla žákům v různé míře dána možnost sebevyjádření. Ustálená pravidla vzájemné komunikace žáci nepřestupovali.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově jsou hodnoceny stupněm průměrný.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola si zjišťuje výsledky vzdělávání vlastními písemnými prověrkami a komerčními testy.

Čtvrtletně zadávají vyučující českého jazyka a matematiky hlavně na druhém stupni písemné prověrky, výsledky jsou projednávány v metodických orgánech, jsou stanovena opatření. V loňském roce se komerčními evaluačními nástroji zjišťovaly výsledky vzdělávání z českého jazyka a anglického jazyka v devátém ročníku, v sedmém ročníku byly zadávány testy z českého jazyka, anglického jazyka a matematiky. Žáci pátého ročníku byli testováni ze čtení a práce s informacemi a z početních dovedností. Výsledky na druhém stupni byly vcelku dobré, např. v anglickém jazyce žáci devátého ročníku byli svými výkony nad průměrem vesnických škol; v pátém ročníku byly výsledky v obou testech podprůměrné.

Výsledky zjištěné komerčními testy jsou projednávány v rámci činnosti metodických orgánů. Ředitelka při hospitační činnosti a při rozhovorech s jednotlivými vyučujícími zjišťuje důvody neúspěchu a klade důraz na jejich odstraňování. Následná přijímaná opatření jsou účinná.

Průběh vzdělávání a výchovy je celkově hodnocen stupněm průměrný.

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Realizace činnosti školní družiny

Plán práce pro činnost školní družiny je přílohou plánu práce školy. Činnost obou subjektů je úzce koordinována. Školní družina se podílí pravidelně na akcích školy (akademie, sportovní soutěže atd.) a naopak její akce jsou součástí plánu školy. Svou prací umožňuje rozvoj individuálních schopností dětí a přispívá ke smysluplnému naplňování jejich volného času.

Práce školní družiny navazuje na výchovně-vzdělávací činnost školy.

Dokumentace školní družiny (přehled výchovně-vzdělávací práce, zápisové lístky, docházkový sešit) je vedena přehledně. Zápisy v přehledu výchovně-vzdělávací práce školní družiny průkazně zachycují průběh výchovně-vzdělávací činnosti.

Rozvržení činností v týdenním programu je vyvážené, odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Denní režim je pestrý, reaguje na roční období. Ranní program zahrnuje především odpočinkové činnosti. Odpolední program zahrnuje celou škálu aktivit, především řízené činnosti, zájmové a rekreačně-sportovní.

Organizace a průběh činností ve školní družině

Školní družina má v letošním roce zřízeno jedno oddělení s 28 zapsanými žáky prvního až čtvrtého ročníku. Oddělení je naplněno vždy do 25 žáků. Organizace školní družiny vychází z provozu školy a přání rodičů. Organizování výchovně-vzdělávací činnosti se do jisté míry podřizuje dojíždějícím žákům, potřebám školy a dalším aktivitám (návštěva zájmových kroužků, příprava dárkových předmětů, příprava žakovských vystoupení).

Zhlédnuté činnosti během inspekce měly stejný průběh. V době oběda poskytovala školní družina dětem sociální servis, při němž převažovaly sebeobslužné činnosti. V jídelně byly dodržovány zásady stolování a hygienické návyky. Po návratu do herny měly děti prostor pro odpočinkovou činnost. Četly si, hrály si na koberci a u stolů, nebo odpočívaly, čekaly na příchod dalších spolužáků. Zároveň probíhala příprava na vyučování formou různých didaktických her a klasickým psaním domácích úloh (podle výběru žáků).

V dalším sledovaném úseku převažovaly řízené aktivity v herně. Převahu měla výtvarná výchova (kreslení, modelování) a rukodělné práce (stavebnice, skládanky, vystřihovánky). Zahájení každé aktivity předcházelo její motivační zajištění (písni, tanečkem, ukázkou, prezentací hotového výrobku). V průběhu hospitační činnosti bylo zřejmé, že žáky prováděná činnost baví, pracovali s chutí a zaujetím. Při tom měli prostor a čas na vzájemnou komunikaci a samostatný projev, spolupráci a seberealizaci. Řízené činnosti nenásilně přecházely v individuální a skupinové spontánní aktivity. Značnou volnost měly děti při spontánních činnostech, jak při výběru činnosti, volbě pomůcek i kamarádů. Někdy právě při výběru hraček a pomůcek docházelo k drobným třenicím. Vždy je vyřešila vychovatelka. Přistupovala k nim laskavě, snažila se rozumnou formou vysvětlit své stanovisko. Respektovala jejich osobnost, vydávala jasné pokyny, dbala na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel. Vyváženě plánovala kolektivní a individuální formy činnosti. Pozitivní hodnocení práce školní družiny podpořil i výsledek dotazníkové akce mezi rodiči.

Organizace a průběh činností jsou celkově hodnoceny stupněm velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- *Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 019/03-21 ze dne 5. března 2003 není obsahově v souladu se Zřizovací listinou, vydanou obcí Vrchotovy Janovice dne 4. října 2002 (bez uvedení čj.), s Přílohou č. 1 ke zřizovací listině Základní školy Vrchotovy Janovice, okres Benešov ze dne 1. října 2002 (bez uvedení čj.) ani s Přílohou č. 2 ke zřizovací listině Základní školy Vrchotovy Janovice, okres Benešov ze dne 1. října 2002. V dokumentech, které vydal zřizovatel, jsou uvedeny místo pěti součástí příspěvkové organizace pouze tři (tj. 1. Mateřská škola, 2. Školní družina a školní klub, 3. Školní jídelna); není uvedena základní škola jako součást této organizace, pouze jako jedna součást je vedena školní družina a školní klub.*
- Souběžně s orientační inspekcí proběhla tematická inspekce „Hodnocení realizace projektu PI – Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003 a na webových stránkách ČŠI.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí MŠMT o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 019/03-21 ze dne 5. března 2003
2. Zřizovací listina, vydaná obcí Vrchotovy Janovice dne 4. října 2002 (bez uvedení čj.)
3. Příloha č. 1 ke zřizovací listině Základní školy Vrchotovy Janovice, okres Benešov, vydaná obcí Vrchotovy Janovice dne 1. října 2002 (bez uvedení čj.)
4. Příloha č. 2 ke zřizovací listině Základní školy Vrchotovy Janovice, okres Benešov, vydaná obcí Vrchotovy Janovice dne 1. října 2002

5. Přehled o pedagogické a odborné způsobilosti pedagogických pracovníků Základní školy Vrchotovy Janovice, okres Benešov, vydaný ředitelkou školy dne 26. března 2003 pod čj. OD 69/2003
6. Rozvrh hodin podle tříd pro školní rok 2002/2003
7. Rozvrh hodin I., II., III, IV., V., VI., VII. a VIII. třídy pro školní rok 2002/2003
8. Udělení výjimky z počtu žáků ZŠ Vrchotovy Janovice, vydané MŠMT dne 5. března 2002 pod čj. 14 178/02-22
9. Záznamy z jednání pedagogické rady ze školních roků 2001/2002 a 2002/2003
10. Třídní knihy tříd prvního až devátého ročníku ze školního roku 2002/2003
11. Třídní výkazy a katalogové listy prvního až devátého ročníku ze školního roku 2002/2003
12. Výkaz o základní škole podle stavu k 30. září 2002
13. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2003
14. Záznamy z jednání metodických orgánů ze školního roku 2002/2003
15. Plán školy
16. Plán kontrolní činnosti ředitelky školy
17. Hospitační záznamy ředitelky školy
18. Časové tematické plány učiva předmětů český jazyk, anglický jazyk, matematika a hudební výchova
19. Přehled výchovně-vzdělávací práce ve školní družině ve školním roce 2002/2003
20. Docházkový sešit, vedený ve školní družině pro školní rok 2002/2003
21. Vnitřní řád školní družiny
22. Zápisové lístky pro žáky školní družiny ve školním roce 2002/2003
23. Inspekční zpráva čj. 020 58/99-2026 ze dne 15. února 1999

ZÁVĚR

V zajištění výuky sledovaných předmětů jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti u některých vyučujících nedostatky. Ve škole chybí zejména učitelé s kvalifikací pro výuku na prvním stupni, anglického jazyka a hudební výchovy. Výuka sledovaných předmětů je zabezpečena v rámci současných personálních možností školy. Ředitelka si tento problém uvědomuje a snaží se ho řešit, např. vytvářením podmínek ke studiu. Výchovně-vzdělávací činnost ve školní družině je zajištěna kvalifikovanou vychovatelkou.

Škola nemá pro sledované předměty zřízené funkční odborné pracovny. Dostupné pomůcky a didaktická technika jsou využívány částečně. Materiální zázemí školní družiny umožňuje realizovat kvalitní výchovně-vzdělávací práci.

Ve škole je příjemná atmosféra. Rezervy jsou v nabídce volitelných předmětů. Ve výchovně-vzdělávacím procesu převládaly frontální činnosti, v menší míře byly zařazovány aktivizující prvky a diferencované úkoly. Školní družina umožňuje žákům kvalitní využití volného času, plní své sociální poslání.

Od poslední inspekce, která proběhla v roce 1999, škola získala v rámci Státní informační politiky ve vzdělání novou počítačovou techniku. Snížil se počet žáků. Přetrvávají problémy v oblasti personální. Ve výchovně-vzdělávací práci jsou dílčí pozitiva. Činnost školní družiny nebyla kontrolována, tudíž nelze posoudit její vývoj.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Miroslava Březinová	M. Březinová v.r.
Členové týmu	Mgr. Petr Jiroš	P. Jiroš v.r.
	Václav Zemek	V. Zemek v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Jana Strnadová

V Berouně dne 30. dubna 2003

Příloha

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče žáků školní družiny

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. květen 2003

Razítko

Ředitelka školy

Podpis

PaedDr. Hana Voříšková

H. Voříšková v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Příloha

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče žáků školní družiny

Datum: 10. a 11. duben 2003

Rozdáno: 28 dotazníků

Vybráno: 25 dotazníků

Hodnoceno: 25 dotazníků

Hodnotící stupnice:

Rodiče zcela spokojeni	Spíše spokojeni	Ani spokojeni, ani nespokojeni	Spíše nespokojeni	Nespokojeni	Nemohou posoudit
1	2	3	4	5	6

Čís.	Sledovaná oblast	Hodnocení odpovědí v %					
		1	2	3	4	5	6
1	Spokojenost rodičů s činnostmi ŠD	60	36	4	0	0	0
2	Spokojenost dětí	72	20	8	0	0	0
3	Úroveň spolupráce ŠD s rodiči	72	12	8	0	0	8
4	Nabídka dalších aktivit a akcí	36	28	16	12	0	8
5	Vnitřní řád ŠD	84	16	0	0	0	0
6	Uspořádání denních činností žáků	44	40	8	0	0	8
7	Prezentace ŠD na veřejnosti	72	16	8	0	0	4
8	Prostorové podmínky ŠD	36	36	20	0	4	4
9	Materiálně-technické vybavení ŠD	28	32	28	4	0	8
10	Uplatňování prevence sociálně patologických jevů	20	36	12	4	0	28

11 Pochvalná vyjádření rodičů v počtu odpovědí:

- za spolupráci s rodiči - 3
- za dobrou práci s dětmi - 8
- za pěkný vztah k dětem - 5
- za pestrý program - 4
- za individuální přístup k dětem - 2
- za přípravu na vyučování - 2
- za vybavení ŠD - 2
- za přístup k problémovým jedincům - 1

12 Kritická hodnocení rodičů v počtu odpovědí:

- za vybavení - 5
- za chybějící počítače - 1
- za krátký pobyt v ŠD - 1
- za neexistenci probírání sociopatologických jevů - 1

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Krajský úřad Středočeského kraje, odbor školství, mládeže a sportu, Zborovská 11, 150 00 Praha 5	2003-05-28	Předáno osobně.
Zřizovatel: obec Vrchotovy Janovice, 257 53 Vrchotovy Janovice 2	2003-05-28	022 069/03-5067

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.